

Daniel 5

Pedepsirea lui Belșatar pentru îngâmfarea lui

Belșatar îl sfidează pe Dumnezeuul lui Iuda

¹Împăratul Belșatar a făcut un mare ospăț celor o mie de mai mari ai lui, și a băut vin înaintea lor. ²Și în cheful vinului, a poruncit să aducă vasele de aur și de argint, pe cari le luase tatăl său Nebucadnețar din Templul de la Ierusalim, ca să bea cu ele împăratul și mai marii lui, nevestele și țiitoarele lui. ³Au adus îndată vasele de aur, cari fuseseră luate din Templu, din casa lui Dumnezeu din Ierusalim, și au băut din ele împăratul și mai marii lui, nevestele și țiitoarele lui. ⁴Au băut vin, și au lăudat pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă și de fer, de lemn și de piatră.

Spaima împăratului la vederea capului de mână

⁵În clipa aceea, s-au arătat degetele unei mâni de om, și au scris, în fața sfeșnicului, pe tencuiala zidului palatului împărătesc. Împăratul a văzut această bucată de mână, care a scris. ⁶Atunci împăratul a îngălbenit, și gândurile atât l-au tulburat că i s-au desfăcut încheieturile șoldurilor, și genunchii i s-au izbit unul de altul. ⁷Împăratul a strigat în gura mare să i se aducă cititorii în stele, Haldeii și ghicitorii. Apoi împăratul a luat cuvântul și a zis înțelepților Babilonului: „Oricine va putea citi scrisoarea aceasta și mi-o va tâlcui, va fi îmbrăcat cu purpură, va purta un lăntșor de aur la gât, și va avea locul al treilea în cârmuirea împărăției”. ⁸Toți înțelepții împăratului au intrat, dar n-au putut nici să citească scrisoarea și nici s-o tâlcuiască împăratului. ⁹Din pricina aceasta, împăratul Belșatar s-a spăimântat foarte tare, fața i s-a îngălbenit, și mai marii lui au rămas încremeniți.

Împărăteasa își aduce aminte de Daniel

¹⁰Împărăteasa, la auzul cuvintelor împăratului și mai marilor lui, a intrat în odaia ospățului, a luat cuvântul și a vorbit astfel: „Să trăiești vecinic, împărate! Să nu te tulbure gândurile tale, și să nu ți se îngălbenească fața! ¹¹În împărăția ta este un om, care are în el duhul dumnezeilor celor sfinți; și pe vremea tatălui tău, s-au găsit la el lumini, pricepere și o înțelepciune dumnezeiască. De aceea, împăratul Nebucadnețar, tatăl tău, da, tatăl tău, împărate, l-a pus mai mare peste vrăjitori, cititori în stele, Haldei,

ghicitori,¹² și anume, pentru că s-a găsit la el, la Daniel, numit de împărat Belșatar, un duh înalt, știință și pricepere, puțința să tâlcuiască visele, să lămurească întrebările grele, și să dezlege lucrurile încălcite. Să fie chemat dar Daniel, și el îți va da tâlcuirea!”

Daniel înaintea împăratului

¹³Atunci Daniel a fost adus înaintea împăratului. Împăratul a luat cuvântul, și a zis lui Daniel: „Tu ești Daniel acela, unul din prinșii de război ai lui Iuda, pe cari i-a adus aici din Iuda, tatăl meu împăratul?” ¹⁴Am aflat despre tine că ai în tine duhul dumnezeilor, și că la tine se găsesc lumini, pricepere, și o înțelepciune nemaipomenită. ¹⁵Au adus înaintea mea pe înțelepți și pe cititorii în stele, ca să citească scrierea aceasta și să mi-o tâlcuiască; dar n-au putut să tâlcuiască aceste cuvinte. ¹⁶Am aflat că tu poți să tâlcuiești și să dezlegi întrebări grele; acum, dacă vei putea să citești scrierea aceasta și să mi-o tâlcuiești, vei fi îmbrăcat cu purpură, vei purta un lăntșor de aur la gât, și vei avea locul al treilea în cârmuirea împărăției!” ¹⁷Daniel a răspuns îndată înaintea împăratului: „Ține-ți darurile, și dă altuia răsplătirile tale! Totuși, voi citi împăratului scrierea, și i-o voi tâlcui.

Tâlcuirea scrisului

¹⁸Împărate, Dumnezeu cel Prea Înalt dăduse tatălui tău Nebucadnețar: împărăție, mărire, slavă și strălucire; ¹⁹și din pricina mărimii pe care i-o dăduse, toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile se temeau și tremurau înaintea lui. Căci împăratul omora pe cine voia, și lăsa cu viață pe cine voia; înălța pe cine voia, și cobora pe cine voia. ²⁰Dar când i s-a îngâmfat inima și i s-a împietrit duhul până la mândrie, a fost aruncat de pe scaunul lui împărătesc și a fost despuiat de slava lui; ²¹a fost izgonit din mijlocul copiilor oamenilor, inima i s-a făcut ca a fiarelor, și a locuit la un loc cu măgarii sălbatici; i-au dat să mănânce iarbă ca la boi, și trupul i-a fost udat cu roua cerului, până când a recunoscut că Dumnezeu cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și că o dă cui vrea. ²²Dar tu, Belșatar, fiul lui, nu ți-ai smerit inima, măcar că ai știut toate aceste lucruri. ²³Ci te-ai înălțat împotriva Domnului cerurilor; vasele din casa Lui au fost aduse înaintea ta, și ai băut vin cu ele, tu și mai marii tăi, nevestele și țiitoarele tale; ai lăudat pe dumnezeii de argint, de aur, de aramă, de fer, de lemn și de piatră, cari nici nu văd, nici n-aud, și nici nu pricep nimic, și n-ai slăvit pe Dumnezeu în mâna căruia este suflarea ta și toate căile tale! ²⁴De aceea a trimis El acest cap de mână, care a scris scrierea aceasta. ²⁵Iată însă scrierea care a fost scrisă: „Numărat, numărat, cântărit, și împărțit!” ²⁶Și iată tâlcuirea acestor cuvinte: numărat, înseamnă că Dumnezeu ți-a numărat zilele domniei, și i-a pus capăt. ²⁷Cântărit, înseamnă că ai fost cântărit în cumpănă și ai fost găsit ușor! ²⁸Împărțit, înseamnă că împărăția ta va fi împărțită, și dată Mezilor și Perșilor!”

Daniel este răsplătit de Belșatar

²⁹Îndată, Belșatar a dat poruncă, și au îmbrăcat pe Daniel cu purpură, i-au pus un lăntșor de aur la gât, și au dat de știre că va avea locul al treilea în cârmuirea împărăției.

Pedepsirea lui Belșatar de către Dumnezeu

³⁰Dar chiar în noaptea aceea, Belșatar, împăratul Haldeilor, a fost omorât. ³¹Și a pus mâna pe împărăție Dariu, Medul, care era în vârstă de șasezeci și doi de ani (Dan. 5:1-31).

Contextul istoric al capitolului 5

Primele patru capitole ale cărții acoperă o perioadă de aproximativ patruzeci și trei de ani – 605-562 î.Hr. –, cât timp a durat domnia lui Nebucadnețar. Din toată această istorie, Daniel a inclus în scrierea sa doar câteva evenimente. Prin înlănțuirea acestora, disparate de altfel, Daniel a trasat pelerinajul spiritual al lui Nebucadnețar. În capitolul întâi, naratorul ne-a făcut cunoștință cu tânărul și înfumuratul prinț moștenitor al Babilonului. Sfidător, acesta a intrat în Casa Domnului de la Ierusalim, a luat din vasele de aur și de argint ale Templului ca să le pună în casa dumnezeului său din Babilon. A luat apoi câțiva tineri dintre supușii Domnului, i-a dus cu sine în Babilon, le-a dat numele dumnezeilor săi și i-a trecut prin școlile imperiale pentru a-i pune în slujba sa. Dar evenimentele menționate în capitolele următoare – tălmăcirea de către Daniel a celor două vise ale lui Nebucadnețar (vezi cap. 2 și 4) și experiența acestuia trăită în fața cuptorului de foc (vezi cap. 3) – s-au transformat în trepte pe care împăratul a urcat începând prin a-L sfida pe Yahweh, Dumnezeu lui Daniel, până la a se smeri înaintea Lui. Ajungerea sa pe această culme este marcată de incredibila mărturie a lui Nebucadnețar privind „convertirea” sa, mărturie pe care o avem în capitolul patru al cărții. În urma acestui pelerinaj spiritual de o viață, Domnul, Dumnezeu lui Daniel, a ajuns să fie pentru Nebucadnețar Dumnezeu „Cel Prea Înalt”, vrednic să fie „lăudat și slăvit”. El este „Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui stăpânire este vecinică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam. Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâniei Lui, nici să-I zică: «Ce faci?»” (Dan. 4:34-35) Odată ajuns la o astfel de convingere cu privire la Domnul, Dumnezeu lui Daniel, el a putut spune: „Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalt și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (Dan. 4:37).

Din pricina modului lapidar în care este prezentată istoria acestor ani, putem doar intui relația care s-a stabilit între împăratul Babilonului și Daniel. El trebuie să fi

jucat un rol hotărâtor în procesul care a dus la „convertirea” împăratului. Este suficient să amintim un detaliu legat de căderea Ierusalimului în anul 586 î.Hr., pentru a înțelege ce influență avea Daniel asupra lui Nebucadnețar.

După ce, în sfârșit, porțile Ierusalimului au cedat și armatele babiloniene au pătruns în cetate, robii care urmau să fie exilați în Babilon au fost aduși în fața lui Nebuzaradan, căpetenia străjerilor. Între ei se afla și profetul Ieremia. Textul din *Ieremia* afirmă că „Nebucadnețar, împăratul Babilonului, dăduse porunca următoare cu privire la Ieremia, prin Nebuzaradan, căpetenia străjerilor: «Ia-l, poartă grijă de el, și nu-i face nici un rău, ci fă-i ce-ți va cere»” (Ier. 39:11-12). Iar atunci când robii iudei au fost aduși în fața mai-marilor oastei babiloniene, textul afirmă că nu doar unul, ci câțiva dintre ei s-au interesat de Ieremia, ceea ce confirmă o dată în plus că porunca de a purta de grijă lui Ieremia venea de la însuși Nebucadnețar: „Nebuzaradan, căpetenia străjerilor, Nebușazban, căpetenia famenilor-dregători, Nergal-Șarețer, căpetenia magilor,⁷⁴ și toate căpeteniile împăratului Babilonului au trimes să aducă pe Ieremia din curtea temniței” (Ier. 39:13-14). „Când au trimes să-l aducă, Ieremia era legat cu lanțuri, împreună cu toți prinșii de război din Ierusalim și din Iuda, cari aveau să fie duși în Babilon. Căpetenia străjerilor a trimes să aducă pe Ieremia, și i-a zis: «Domnul [Yahweh], Dumnezeul tău, a vestit mai dinainte aceste nenorociri împotriva locului acestuia; Domnul [Yahweh] a adus și a împlinit ce spusese, și lucrurile acestea vi s-au întâmplat pentru că ați păcătuit împotriva Domnului [lui Yahweh] și n-ați ascultat de glasul Lui. Acum, iată, te izbăvesc astăzi din lanțurile pe cari le ai la mâni; dacă vrei să vii cu mine la Babilon, vino, și voi îngriji de tine. Dar dacă nu-ți place să vii cu mine la Babilon, nu veni. Iată, toată țara este înaintea ta, du-te unde vei crede, și unde-ți place să te duci»” (Ier. 40:1-4, n.n.). În afara faptului că însuși Nebucadnețar era interesat de soarta lui Ieremia, ar fi cu totul surprinzător ca mai-marii lui să se îngheșuie să acorde această extraordinară cinste unuia care tocmai fusese scos din groapa cu mâl din curtea temniței din Ierusalim, unde fusese aruncat de conducătorii țării lui, unuia pe care mulți dintre compatrioții săi l-au socotit nebun și trădător de țară. Și este puțin probabil ca lucrul acesta să se fi întâmplat doar în urma a ceea ce raportaseră despre Ieremia Ghedalia și cei fugiți dintre iudeii în tabăra babiloniană. Iar dacă însuși Nebucadnețar se interesa de Ieremia, se ridică întrebarea de unde a aflat el despre profet și cum de mai-marii lui vorbesc cu Ieremia ca și cum ar fi cunoscut în amănunt profețiile rostite de el. Nu știm exact în ce context a aflat Nebucadnețar despre Ieremia. Nu este însă exclus ca însuși Daniel să-i fi vorbit despre el și să-i fi citit, probabil, măcar scrisoarea pe care Ieremia o trimisese prinșilor de război din Babilon, scrisoare pe care o găsim

⁷⁴ Faptul că în campaniile militare de o asemenea anvergură era prezentă și căpetenia magilor, probabil un subaltern al lui Daniel, subliniază rolul deosebit de important pe care oamenii puși în astfel de funcții îl jucau în împărăție. Daniel fusese ridicat de către Nebucadnețar ca și „cea mai înaltă căpetenie a tuturor înțelepților Babilonului” (2:48), fiind deci șeful aceluia care era în statul major al armatei lui Nebucadnețar. Lucrul acesta subliniază cu prisosință rolul pe care l-a jucat Daniel în postul în care a fost ridicat.

în capitolul 29 din *Ieremia* și care vorbește despre căderea Ierusalimului și despre lungimea robiei, dacă nu chiar și profețiile acestuia despre Babilon, care, conform celor afirmate în *Ieremia* 51:59-64, au fost citite în Babilon de către Seraia, trimisul lui Ieremia. Nu este exclus ca, după interpretarea visului din capitolul 2, Daniel să fi avut libertatea de a-i vorbi împăratului despre profețiile pe care Ieremia le rostise cu privire la hotărârea Domnului de a-i da lui Nebucadnețar toate țările din Bazinul Mediteranean:

¹La începutul domniei lui Ioiachim⁷⁵ Zedechia, fiul lui Iosia, împăratul lui Iuda, a fost rostit către Ieremia din partea Domnului, următorul cuvânt: ²„Așa mi-a vorbit Domnul: «Fă-ți niște legături și niște juguri, și puneți-le la gât. ³Trimete-le împăratului Edomului, împăratului Moabului, împăratului copiilor lui Amon, împăratului Tirului și împăratului Sidonului, prin trimeșii cari au venit la Ierusalim la Zedechia, împăratul lui Iuda. ⁴Și spune-le să spună stăpânilor lor: „Așa vorbește Domnul oștirilor, împăratul lui Israel: «Iată ce să spuneți stăpânilor voștri: ⁵„Eu am făcut pământul, pe oameni, și dobitoacele cari sunt pe pământ, cu puterea Mea cea mare și cu brațul Meu întins, și dau pământul cui îmi place. ⁶Acum dau toate aceste țări în mâinile robului Meu Nebucadnețar, împăratul Babilonului; îi dau chiar și fiarele câmpului ca să-i fie supuse. ⁷Toate neamurile vor fi supuse lui, fiului său, și fiului fiului său, până va veni și vremea țării lui, și o vor supune neamuri puternice și împărați mari. ⁸Dar dacă un popor sau o împărăție nu se va supune lui Nebucadnețar, împăratul Babilonului, și nu-și va pleca grumazul supt jugul împăratului Babilonului, voi pedepsi pe poporul acela cu sabie, cu foamete și cu ciumă, zice Domnul, până îl voi nimici prin mâna lui. ⁹De aceea, să n-ascultați pe proorocii voștri, pe ghicitorii voștri, pe visătorii voștri, pe cititorii voștri în stele, și pe vrăjitorii voștri, cari vă zic: «Nu veți fi supuși împăratului Babilonului!» ¹⁰Căci ei vă proorocesc minciuni, ca să fiți depărtați din țara voastră, ca să vă izgonesc și să pieriți. ¹¹Dar pe poporul care își va pleca grumazul supt jugul împăratului Babilonului, și care-i va fi supus, îl voi lăsa în țara lui, zice Domnul, ca s-o lucreze și să locuiască în ea»”». ¹²„Am spus întocmai aceleași lucruri lui Zedechia, împăratul lui Iuda: „Plecați-vă grumazul supt jugul împăratului Babilonului, supuneți-vă lui și poporului lui, și veți trăi. ¹³Pentru ce să muriți, tu și poporul tău, de sabie, de foamete și de ciumă, cum a hotărât Domnul asupra poporului care nu se va supune împăratului Babilonului? ¹⁴N-ascultați de cuvintele proorocilor cari vă zic: «Nu veți fi supuși împăratului Babilonului!» Căci ei vă proorocesc minciuni; ¹⁵„Nu i-am trimes Eu, zice Domnul, ci proorocesc minciuni în Numele Meu, ca să vă izgonesc și să pieriți, voi și proorocii cari vă proorocesc!” ¹⁶Am vorbit și preoților și întregului popor și le-am spus: „Așa vorbește Domnul: «N-ascultați de cuvintele proorocilor voștri, cari vă proorocesc și zic: „Iată că unelte Casei Domnului vor fi aduse în curând din Babilon!” Căci ei vă proorocesc minciuni. ¹⁷Nu-i ascultați, supuneți-vă împăratului Babilonului, și veți trăi. Pentru ce să ajungă cetatea aceasta o dărâmată? ¹⁸Dacă sunt ei prooroci și dacă este cu ei Cuvântul Domnului, să mijlocească la Domnul oștirilor, pentru ca unelte cari au mai rămas în Casa Domnului, în casa împăratului lui Iuda, și în Ierusalim, să nu se ducă în Babilon. ¹⁹Căci așa vorbește Domnul oștirilor cu privire la stâlpi, la marea de aramă, la temelii și la toate celelalte unelte cari au mai rămas în cetatea aceasta, ²⁰și cari n-au fost ridicate de Nebucadnețar, împăratul Babilonului, când a luat robi din

⁷⁵ Pentru explicarea înlocuirii în text a lui Ioiachim cu Zedechia, vezi Beniamin Fărăgău, *Ieremia* 14-38, vol. II, p. 137-140.

Ierusalim în Babilon pe Ieconia, fiul lui Ioiachim, împăratul lui Iuda, și pe toți mai marii lui Iuda și Ierusalimului; ²¹așa vorbește Domnul oștirilor, Dumnezeuul lui Israel, despre uneltele, cari au mai rămas în Casa Domnului, în casa împăratului lui Iuda, și în Ierusalim: ²²«Ele vor fi duse în Babilon, și vor rămâne acolo până în ziua, când le voi căuta Eu, zice Domnul, când le voi ridica iarăși și le voi aduce înapoi în locul acesta»” (Ier. 27:1-22).

Este imposibil ca Nebucadnețar și mai-marii lui să nu fi fost impresionați de o astfel de profeție și să nu fi fost curioși să-l întâlnească pe acela prin care Yahweh, Dumnezeuul iudeilor, făcea toate aceste descoperiri. Pentru Nebucadnețar, astfel de profeții constituiau confirmări ale visului pe care l-a avut în al doilea an al domniei lui (vezi Dan. 2), deschizând înaintea sa perspective mult râvnite și constituind o extraordinară asigurare privind succesul său în campaniile militare. Pe de o parte, prezența preoților, profeților, ghicitorilor, visătorilor și cititorilor în stele la curțile tuturor împăraților din jurul lui Iuda (vezi Ier. 27:9), iar pe de altă parte, prezența lui Nergal-Șarețer, căpetenia magilor, în campaniile militare ale lui Nebucadnețar din anii 589-586 î.Hr. (vezi Ier. 39:13) confirmă faptul că astfel de previziuni jucau un rol important chiar și în construirea strategiilor militare ale împăraților.

Astfel de corelări aruncă o nouă lumină și asupra procesului – nevăzut în cartea *Daniel* – prin care Dumnezeu l-a pregătit pe Nebucadnețar pentru mărturia sa extraordinară din capitolul 4 al cărții: „Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalț și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (4:37). Cuvintele lui, trimise în cele patru zări al imperiului, au rămas ca un testament pentru urmașii lui.

Unul dintre ei – Belșatar – este pomenit în capitolul 5. Dar, după cum are să ne spună Daniel, acesta n-a avut înțelepciunea să ia aminte la avertizarea lui Nebucadnețar și tocmai de aceea a fost trântit la pământ de Dumnezeu, din pricina îngâmfwării lui nebune de a se ridica împotriva Celui Preaînalt, care stăpânește în împărăția oamenilor și care o dă cui vrea și când vrea. Daniel îl include pe Belșatar în scrierea sa doar pentru a ne prezenta ultimele ceasuri ale domniei și vieții lui, înainte ca Imperiul Babilonian să cadă în mâinile mezilor și perșilor.

Pentru a avea perspectiva corectă asupra evenimentelor descrise în acest capitol, care sunt focalizate pe căderea Babilonului, este oportun să realizăm o retrospectivă istorică asupra acestui imperiu.

Începutul istoriei cetății Babilon se pierde în trecutul foarte îndepărtat și se leagă, probabil, de numele lui Nimrod, ziditorul de cetăți, despre care ne vorbește cartea *Genesa* (vezi Gen. 10:8-12).

Istoria cetății Babilon este complicată pentru faptul că ea a fost guvernată de domnitori din diferite țări și imperii, care au fost angajați succesiv în bătălii pentru cucerirea și păstrarea cetății. Babilonul a fost scena multor bătălii decisive, clădirile lui magnifice

au fost prădate în diferite perioade istorice, iar, în repetate rânduri, zidurile și templele lui au fost făcute una cu pământul. Cu toate acestea, acest oraș, în aparență indestructibil, s-a ridicat de fiecare dată din propria sa cenușă mai frumos decât fusese, până când, în timpul domniei lui Nebucadnețar II (605-562 î.Hr.), Babilonul a ajuns, probabil, cel mai mare și mai sofisticat oraș al lumii antice. Astăzi, tot ceea ce s-a păstrat din gloria lui trecută sunt *telluri* (îngrămădiri de pământ care acoperă ruinele antice), pe o lungime de opt kilometri, pe malul stâng al Eufratului (...) Sub Nabopolassar (626-605 î.Hr.) și sub fiul său Nebucadnețar II (605-562), Babilonul antic a ajuns în culmea splendorii. În timp ce ambii bărbați au fost strategii militari notabili, ei au fost totodată și oameni cu interese culturale deosebite, care și-au pus în gând să rezidească vechiul Imperiu Babilonian, așa încât să-l facă cel mai mare imperiu al tuturor vremurilor (...) Odată ce Nebucadnețar a ajuns pe tronul Babilonului și s-a simțit în suficientă siguranță, el a canalizat tot mai mult din atenția sa și din resursele imperiului pentru promovarea intereselor sale culturale pe teritoriul imperiului și în particular în Babilon. Obiectivul său era să transforme Babilonul în cel mai mare oraș al lumii, iar pentru a-și atinge scopul, a construit canale de apă navigabile, a ridicat clădiri magnifice și a construit parcuri imense. Mai mulți călători care au vizitat orașul Babilon în vremea aceea au lăsat în scris impresiile lor. Unul dintre ei a fost Herodot. Din scrierile acestuia se poate desprinde surprinderea sa privind mărimea și splendoarea orașului. După cele spuse de acest istoric al antichității, cetatea ocupa un teritoriu de cca. 513 km² și era zidită pe cele două maluri ale râului Eufrat. Cetatea era protejată de două rânduri de ziduri de cărămidă, păzite de turnuri de veghe. În afara celor două rânduri de ziduri interioare, la cca. 19 m în afară, exista un zid exterior de apărare, construit din cărămizi legate în smoolă. Zidul interior avea o lungime de cca. 28 km și a fost construit sub domnia lui Nebucadnețar (...) Nebucadnețar a murit în 562 î.Hr., și în perioada următorilor cinci ani, tronul Babilonului a fost ocupat, pe rând, de alți trei împărați.⁷⁶

Să revenim o clipă asupra împăraților Imperiului Neo-Babilonian. Odată cu Nabopolassar (625-605), care a fondat Noul Imperiu Babilonian, a început perioada haldeilor – nume sub care babilonienii ne sunt cunoscuți din Scripturi. El a fost succedat de fiul său, Nebucadnețar (605-562 î.Hr.).

După moartea lui Nebucadnețar, a urmat o perioadă de frământări pentru câștigarea tronului, perioadă în care fiul său Evil-Merodach (562-560), apoi ginerele său Neriglissar (560-556 î.Hr.) au fost urmați de un alt fiu, Labashi-Marduk, care a fost recunoscut ca împărat doar pentru două luni, martie-iunie 556 î.Hr., în doar o parte din Babilonia, Nabonidus⁷⁷ fiind susținut de restul de orașe. Acesta din urmă a fost

⁷⁶ J. D. Douglas, ed., *The New International Dictionary of the Bible*, Regency Reference Library, Grand Rapids, Michigan, 1963, p. 117-119.

⁷⁷ „Nabonidus a fost singurul fiu al lui Nabu-balatsu-iqbi, «un prinț și guvernator înțelept» al Haranului, și al lui Adda-guppi, un influent susținător al zeilor Sin, Nigal, Nugu și Sadarunna. [Adda-guppi, mama lui Nabonidus,] (...) a murit în 547 î.Hr., la vârsta de 104 ani, și i s-a făcut o înmormântare oficială, decretându-se o perioadă de doliu național. [Lucrul acesta explică, într-un fel, înclinațiile mistice ale lui Nabonidus, materializate în efortul de a rezidi și de a înfrumuseța templele diferitelor zeiți din Imperiul Babilonian.] Amândoi părinții lui Nabonidus au fost probabil de descendență regală, iar Nabonidus poate să fi fost legat prin căsătorie de familia lui

acceptat ca unic domnitor la sfârșitul lunii iunie. Doi ani mai târziu – 554/553 î.Hr. –, Nabonidus a încredințat tronul Babilonului fiului său Belșațar, pe care l-a făcut coregent, în timp ce el, sub influența unui vis, s-a mutat în Haran, unde a început o lucrare de restaurare la templul Ehulhul al zeului lunii Sin, după dărâmarea lui de către mezi. De acolo, Nabonidus a pornit spre sud ca să atace Adummu (Edom) și pe șeicul din Teima, în partea de nord-vest a Arabiei. Nabonidus s-a stabilit în Teima cu trupele din Babilon și Siro-Palestina și a câștigat controlul asupra unui teritoriu în sud de Dedan și Yathrib (Medina). Pentru a explica perioada de zece ani pe care Nabonidus a petrecut-o în această zonă, au fost emise o mulțime de teorii. Tablete comerciale rămase din acea vreme dovedesc faptul că împăratul a păstrat legătura cu capitala sa, Babilonul. În ziua a șaptesprezecea a lunii Teshrit, în 545, Nabonidus s-a întors în Babilon, unde a continuat lucrări de reconstrucție la diverse temple, printre care s-au numărat și cele ale zeilor soare Shamar și Sippar. Vulnerabilitatea statului devenise evidentă atât pe plan economic,⁷⁸ cât și pe plan militar. Mezii cuceriseră partea de est a râului Tigru, iar elamiții, părți din sudul Babiloniei. În 547, Nabonidus a adus în cetatea Babilon dumnezeii principalelor orașe, în încercarea sa de a-i proteja în fața avansării trupelor dușmane, cărora li se alăturase și trădătorul Gobryas, guvernatorul din Gutium. Persanii au atacat Babilonul în 539. Ei au intrat în oraș în ziua de 12 octombrie, folosindu-se de o stratagemă⁷⁹ care le-a permis să pătrundă în cetate fără să fi fost obligați să dea vreo bătălie. În noaptea aceea, a fost omorât Belșațar (Dan. 5:30). Nabonidus, care fugise la Borsippa, s-a reîntors în cetate și a fost luat prizonier. Conform tradiției, el a murit exilat în Carmania. Șapte zile mai târziu, însuși Cir a intrat în cetate și a preluat tronul.⁸⁰

5:1-4 Belșațar Îl sfidează pe Dumnezeu lui Iuda

¹ Împăratul Belșațar a făcut un mare ospăț celor o mie de mai mari ai lui, și a băut vin înaintea lor. ² Și în cheful vinului, a poruncit să aducă vasele de aur și de argint, pe cari le luase tatăl său Nebucadnețar din Templul de la Ierusalim, ca să bea cu ele împăratul și mai marii lui, nevestele și țiitoarele lui. ³ Au adus îndată vasele de aur, cari fuseseră luate din Templu, din casa lui Dumnezeu din Ierusalim, și au băut din ele împăratul și mai marii lui, nevestele și țiitoarele lui. ⁴ Au băut vin, și au lăudat pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă și de fer, de lemn și de piatră (Dan. 5:1-4).

Deși textul este destul de eliptic, neafirmându-se în mod explicit în ce condiții a ajuns Belșațar să poruncească aducerea vaselor de aur și de argint „pe cari le luase

Nebucadnețar, astfel încât fiul său Belșațar, coregent al Babilonului, a putut să pretindă că este un descendent al ilustruului monarh” (Merrill C. Tenney, *op.cit.*, vol. IV, p. 351).

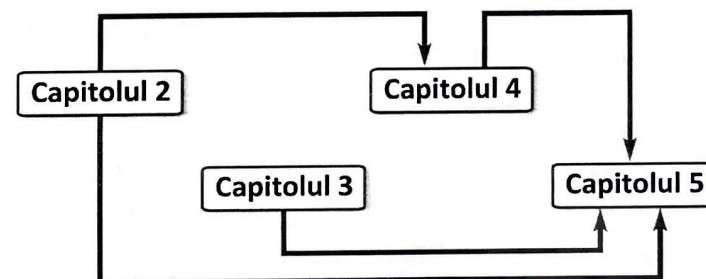
⁷⁸ „În Babilon era o inflație uriașă, determinată de cheltuielile militare imense și de programele edilitare extinse, pornite încă de Nebucadnețar. Inflația s-a ridicat la 50% între anii 560-530 î.Hr. și a dus la o foamete generală” (Merrill C. Tenney, *op.cit.*, vol. I, p. 446).

⁷⁹ Au deviat cursul Eufratului și au intrat în cetate pe albia râului.

⁸⁰ Merrill C. Tenney, *op.cit.*, vol. IV, p. 351-352.

tatăl său Nebucadnețar din Templul de la Ierusalim” (2), putem totuși deduce cu destulă certitudine din contextul imediat faptul că acest lucru a avut loc în cadrul unei polemici iscate pe seama dumnezeilor, deci într-o situație în care Belșațar a ales să-L sfideze cu bună știință pe Dumnezeul lui Israel, bând vin împreună cu țiitoarele lui din vasele Templului din Ierusalim.

Deoarece, după cum am văzut mai sus, episodul narat în capitolul de față se află la o distanță în timp de peste douăzeci de ani de cel din capitolul precedent, suntem tentați să-l interpretăm izolat de întâmplările anterioare, încercând să reconstituim cât mai fidel posibil contextul imediat al evenimentului. Cu siguranță că acela care ar fi putut s-o facă cel mai bine a fost însuși Daniel. Dar el a hotărât să ne dea puține date legate de contextul imediat al evenimentului, tocmai pentru că mesajul său se conturează din înțelegerea celor scrise în contextul literar al cărții. Iar pentru a-și alcătui cartea, Daniel alege câteva evenimente disperate, pe care le leagă între ele prin felul în care le prezintă.

Paralela dintre capitolele 3 și 5 poate fi făcută în lumina faptului că în amândouă se află adunați înaintea împăratului mai-marii împărăției lui. În capitolul 3, ei fuseseră chemați la sfințirea chipului din valea Dura. În cel de față, au fost chemați la un ospăț care a urmat, probabil, unor consultări militare și administrative.⁸¹ În același timp, poate fi stabilită o paralelă între capitolele 2, 4 și 5 pe planul nevoii de a tălculi descoperirile revelate în acestea, în fața cărora vrăjitorii și înțelepții Babilonului rămân neputincioși, Daniel, în schimb, putând să ofere interpretarea vedeniilor respective. Capitolele 2 și 4 se leagă prin imaginile din cele două vise ale lui Nebucadnețar: două chipuri dărmate la un moment dat, prin intervenția directă a Cerului. În schimb, capitolul 5 pare să prezinte deznodământul primului vis al lui Nebucadnețar, prezentat în capitolul 2 al cărții. Nabonidus și fiul său Belșațar reprezentau picioarele parte de fier parte de lut ale chipului din capitolul 2, iar evenimentul narat în capitolul 5 corespunde momentului în care piatra desprinsă

⁸¹ Având în vedere că în noaptea aceea a căzut Babilonul în mâinile perșilor, nu putem presupune că Belșațar nu știa de iminența pericolului. După cum am văzut, tatăl său era plecat într-una dintre cetățile vecine, deci toată responsabilitatea apărării cetății căzuse în seama lui, ca în atâția ani la rând, în care tatăl său fusese absent în Babilon.

din munte,⁸² fără ajutorul vreunei mâini, a lovit picioarele chipului și a sfărâmat întregul chip, adică tot Imperiul Babilonian, ceea ce s-a întâmplat chiar în noaptea ospățului lui Belșatar.

Având în vedere și faptul că marcajul capitolelor și versetelor nu țin de forma originală a scrierii, ci reprezintă un adaos la text, făcut la începutul celui de-al doilea mileniu după Hristos, este important să încercăm să interpretăm evenimentul din capitolul 5 în lumina celor spuse în capitolul precedent, făcând abstracție de prăpastia în timp care se cascadează între cele două evenimente. După cum am observat deja, concluzia capitolului 4 – „El [Domnul] poate să smerască pe cei ce umblă cu mândrie” (4:37, n.n.) – se potrivește mai bine pentru capitolul de față, decât pentru cel precedent. Acolo, Nebucadnețar a fost smerit pentru că a umblat cu mândrie, însă, după pedeapsa pe care Domnul a adus-o asupra lui, el s-a smerit și de aceea a fost din nou înălțat. Așadar, istoria lui Nebucadnețar, narată în capitolul 4, se termină cu înălțarea acestuia, nu cu smerirea sa, în timp ce *mărturia* sa personală se încheie cu gândul smeririi, iar nu cu cel al înălțării – „El poate să smerască pe cei ce umblă cu mândrie” (4:37) –, ca și cum marele Nebucadnețar ar fi dorit să lase pentru urmașii lui, incluzându-l pe Belșatar, această atenționare drept testament. Aranjând astfel evenimentele în carte, Daniel a dorit să anticipeze istoria lui Belșatar din acea noapte de pomină.

După cum am văzut, după moartea lui Nebucadnețar, istoria Babilonului și a urmașilor lui la tron a fost mult prea agitată, ca vreunul dintre ei – Evil- Merodach (562-560), Neriglisar (560-556) sau Labashi-Marduk (556) – să fi avut timpul și liniștea să „umblă cu mândrie” (4:37).⁸³ În schimb, pentru Belșatar, condițiile au fost favorizante. La doi ani după ce tatăl său, Nabonidus, a urcat pe tronul Babilonului, el a fost numit coregent și lăsat singur pe scaunul de conducere al imperiului timp de aproape zece ani. În noaptea cu pricina, am putea spune că Babilonul își trăia clipele de sfârșit ale unei perioade de pace relativă, care durase aproape șaptezeci de ani, din care Belșatar însuși prinsese vreo șaptesprezece plini de tihnă. Deși existau destule probleme pe plan economic, social și militar, imperiul trăia, probabil, din resursele și slava adunate de marele Nebucadnețar. Faptul că Belșatar s-a supranumit fiul lui Nebucadnețar⁸⁴ aduce lumină asupra mândriei din inima lui. Predecesorii lui imediați, incluzându-l pe tatăl său Nabonidus, nu se puteau compara cu marele Nebucadnețar. Dorința lui de a fi socotit un urmaș al acestuia și succesor al său dă în vileag dorința de slavă și mărire din inima aceluia care, tehnic vorbind, întreaga sa viață a fost pe locul al doilea, deși, practic, a făcut

⁸² Este vorba, probabil, de munții Zagros, din estul Babiloniei, care țineau de împărăția mezilor, împărăție care la acea oră era asimilată în Imperiul Medo-Persan condus de Cir.

⁸³ Nu vrem să spunem că „mândria” cere ani lungi de pace ca să se poată înfiripa în sufletul unui împărat. Dar evenimente ca acelea care sunt narate în capitolele 3, 4 și 5 cer astfel de vremuri de tihnă pentru a putea fi puse în scenă.

⁸⁴ „Nabonidus poate să fi fost legat prin căsătorie de familia lui Nebucadnețar, astfel încât fiul său Belșatar, coregent al Babilonului, a putut să pretindă că este un descendent al ilustrului monarh” (Merrill C. Tenney, *op.cit.*, vol. IV, p. 351).

tot ce i-a stat în putință ca să minimalizeze acest handicap, fără a-și compromite poziția și viața.

Faptul că, deși era fiul lui Nabonidus, Belșatar și-a arogat titlul de fiu al lui Nebucadnețar și a insistat ca lucrul acesta să fie recunoscut în întreaga lui împărăție reiese din câteva detalii din carte. În primul rând, această pretenție a lui se încetățenise în întregul imperiu. Naratorul însuși îl prezintă astfel în 5:2. Tot așa vorbește de el și împărăteasa (vezi v. 11), subliniind această pretinsă legătură cu Nebucadnețar, tocmai pentru a-l recomanda acestuia pe Daniel: „În împărăția ta este un om, care are în el duhul dumnezeilor celor sfinți; și pe vremea tatălui tău, s-au găsit la el lumini, pricepere și o înțelepciune dumnezeiască. De aceea, împăratul Nebucadnețar, tatăl tău, da, tatăl tău, împărate, l-a pus mai mare peste vrăjitori, cititori în stele, Haldei, ghicitori” (11, s.n.). Această subliniere – „da, tatăl tău, împărate” – pare să ascundă în ea și o notă de ironie, care subliniază eventuala pretenție a lui Belșatar de a fi fiul lui Nebucadnețar. Chiar și Daniel i se adresează lui Belșatar ca și cum acesta era fiul lui Nebucadnețar (vezi 5:18). Or, o astfel de situație devine cu atât mai semnificativă, cu cât însuși statutul său de împărat era discutabil. De fapt, cei care neagă istoricitatea cărții *Daniel* găsesc în capitolul 5 un suport binevenit. Edward Young⁸⁵ face un demers extins în comentariul său pentru a dovedi ca nefondate argumentele conform cărora, deoarece nu există dovezi în scrierile extrabiblice privind faptul că Belșatar ar fi fost numit în mod oficial „împăratul Babilonului”, acest capitol este incorect din punct de vedere istoric. Tocmai pentru că, în mod oficial, nu el era împăratul Babilonului, ci tatăl său, dorința lui de mărire și slavă este cu atât mai lesne de înțeles. Faptul că așa stăteau lucrurile nu-l neagă nici chiar Belșatar însuși. Atunci când, speriat de scrisul apărut pe peretele palatului său, el cheamă pe înțelepții Babilonului să-i citească și să-i interpreteze visul, promisiunea pe care o face sună astfel: „Oricine va putea citi scrisoarea aceasta și mi-o va tâlcui va fi îmbrăcat cu purpură, va purta un lăntșor de aur la gât și va avea locul al treilea în cârmuirea împărăției” (7, s.n.). El promite locul al treilea în împărăție, pentru că mai exista cineva la conducere, fie înaintea lui, fie după el. Răspunsul cel mai plauzibil este că Belșatar recunoștea primatul tatălui său la cârmuirea împărăției, fără ca aceasta să-l fi împiedicat să caute slava și cinstea pe toate căile posibile. Dar tocmai pentru că în toate documentele oficiale Belșatar este numit nu „împăratul”, ci „fiul împăratului”,⁸⁶ el a ales să se numească

⁸⁵ Edward Young, *Daniel*, p. 116.

⁸⁶ „Vorbind din punct de vedere tehnic, Belșatar ocupa o poziție subordonată lui Nabonidus. Lucrul acesta explică, de pildă, faptul că în documentele oficiale evenimentele erau datate după anii de domnie ai lui Nabonidus. Această subordonare tehnică a fost întotdeauna păstrată în documentele oficiale. Schimbarea acestui lucru ar fi semănat suspiciune și ar fi putut fi interpretat ca trădare și nu există dovezi cum că Belșatar ar fi dorit o asemenea schimbare. Toate dovezile par să indice faptul că relațiile personale între Belșatar și Nabonidus erau dintre cele mai bune. Oare nu tocmai aceasta explică faptul că în documentele oficiale Nabonidus este întotdeauna numit «împăratul», iar Belșatar, «fiul împăratului»? De ce ar fi dorit Belșatar să schimbe lucrul acesta? Ce ar fi câștigat, la urma urmelor, atunci când deși, din punct de vedere tehnic, Belșatar ocupa o poziție de autoritate subordonată lui Nabonidus, de fapt, se pare că el a

fiul celui mai mare împărat, fiul lui Nebucadnețar, dar s-a dovedit mult mai neînțelept decât acesta.

Spuneam că mesajul cărții trebuie construit din contextul ei literar, și nu din contextul istoric imediat al evenimentelor relatate. Un exemplu bun îl avem tocmai în modul în care Daniel a ales să alăture capitolele 4 și 5 din carte. Pentru a sublinia lucrul acesta, vom reda primele patru versete ale capitolului de față în continuarea ultimelor patru versete din capitolul precedent:

³⁴După trecerea vremii sorocite, eu, Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit iarăși mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui stăpânire este vecinică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam. ³⁵Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâinii Lui, nici să-I zică: „Ce faci?” ³⁶În vremea aceea, mi-a venit mintea înapoi; slava împărăției mele, măreția și strălucirea mea mi s-au dat înapoi; sfetnicii și mai marii mei din nou m-au căutat; am fost pus iarăși peste împărăția mea, și puterea mea a crescut. ³⁷Acum, eu, Nebucadnețar, *laud, înalț și slăvesc pe Împăratul cerurilor*, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie! (Dan. 4:34-37, s.n.).

¹Împăratul Belșatar a făcut un mare ospăț celor o mie de mai mari ai lui, și a băut vin înaintea lor. ²Și în cheful vinului, a poruncit să aducă vasele de aur și de argint, pe cari le luase tatăl său Nebucadnețar din Templul de la Ierusalim, ca să bea cu ele împăratul și mai marii lui, nevestele și țiitoarele lui. ³Au adus îndată vasele de aur, cari fuseseră luate din Templu, din casa lui Dumnezeu din Ierusalim, și au băut din ele împăratul și mai marii lui, nevestele și țiitoarele lui. ⁴Au băut vin, și au lăudat pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă și de fier, de lemn și de piatră (Dan. 5:1-4).

Să ne aducem aminte de faptul că rândurile din capitolul precedent constituie o scrisoare publică, trimisă de către Nebucadnețar în cele patru zări ale imperiului ca s-o audă „toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile cari locuiesc pe pământ” (4:1). Nu trecuseră mai mult de douăzeci și cinci de ani de la publicarea acestei scrisori și poate mulți dintre mai-marii lui Belșatar, care erau acum la ospățul lui, se aflau în funcții de conducere când scrisoarea fusese difuzată în întregul imperiu. Cum se explică totuși faptul că în acea seară nu s-a găsit niciunul dintre ei care să încerce să-l tempereze pe împărat în nebunia sa de a aduce vasele Templului din Ierusalim pentru ca, bând vin din ele, să-L sfideze pe Dumnezeul lui Daniel, în timp ce îi lăudau pe dumnezeii de aur, de argint, de lemn și de piatră?

Din istoria poporului Israel știm că o reformă religioasă nu se face prin decrete împărătești. Este suficient să amintim în acest sens reforma lui Iosia, văzută de

avut aproape toate prerogativele unui monarh (...) Lui Belșatar i s-a încredințat împărăția, iar el a administrat-o ca un împărat. Este posibil ca Nabonidus să fi acceptat ca lucrurile să rămână așa, *atâta vreme cât superioritatea statutului său era recunoscută din punct de vedere tehnic (de exemplu: datarea documentelor oficiale conform anilor lui de domnie și numirea sa cu titlul de «împăratul»)*” (Edward J. Young *Daniel*, p. 117-118).

către profetul Ieremia în lumina descoperirilor lui Dumnezeu. Chiar dacă sub amenințarea pedepsei se pot face remanieri exterioare, schimbările interioare se produc foarte greu. Dovadă este însuși Nebucadnețar. Acestuia i-au trebuit mai bine de patruzeci de ani ca să ajungă la concluzia formulată în scrisoarea din *Daniel* capitolul 4. Dar oare câți dintre mai-marii lui au privit cu dispreț „convertirea” împăratului? Să nu uităm că mama lui Nabonidus a fost o înfocată susținătoare a zeităților principale din împărăție.⁸⁷ De asemenea, este important să înțelegem că Nabonidus însuși era foarte religios. Sub influența unui vis de esență mistică, Nabonidus a părăsit Babilonul și s-a dus în Haran ca să asiste la rezidirea templului zeului lunii Sin, Ehulhul, lăsând treburile împărăției pe mâna fiului său Belșatar. Chiar și la întoarcerea sa în Babilon, după mai bine de zece ani, treburile administrative par să fie lăsate pe mai departe în mâinile lui Belșatar, Nabonidus preocupându-se de rezidirea diferitelor temple.⁸⁸ Se pare deci că, după moartea lui Nebucadnețar, asistăm la o reformă religioasă în Babilon, la o reacție împotriva a ceea ce a experimentat și a decretat Nebucadnețar. Această reacție devine vizibilă și la ospățul lui Belșatar. Nebucadnețar dăduse nenumărate temple și adusese în Babilon nenumărate vase de cult. Din toate acestea, Belșatar poruncește să i se aducă tocmai „vasele de aur și de argint, pe cari le luase tatăl său Nebucadnețar din Templul de la Ierusalim” (2). Și în timp ce, în textul imediat precedent, Daniel ne spune că Nebucadnețar *a lăudat și a slăvit pe împăratul cerurilor*, Belșatar și mai-marii împărăției lui au lăudat și au slăvit „pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă și de fer, de lemn și de piatră” (5:4), făcând lucrul acesta parcă înadins. Răspunsul „Împăratului cerurilor” nu s-a lăsat așteptat.

5:5-9 Spaima împăratului la vederea capului de mână care scria pe zid

⁵În clipa aceea, s-au arătat degetele unei mâni de om, și au scris, în fața sfeșnicului, pe tencuiala zidului palatului împărătesc. Împăratul a văzut această bucată de mână, care a scris. ⁶Atunci împăratul a îngălbenit, și gândurile atât l-au tulburat că i s-au desfăcut încheieturile șoldurilor, și genunchii i s-au izbit unul de altul. ⁷Împăratul a strigat în gura mare să i se aducă cititorii în stele, Haldeii și ghicitorii. Apoi împăratul a luat cuvântul și a zis înțelepților Babilonului: „Oricine va putea citi scrisoarea aceasta și mi-o va tâlcui, va fi îmbrăcat cu purpură, va purta un lănișor de aur la gât, și va avea locul al treilea în cârmuirea împărăției”. ⁸Toți înțelepții împăratului au intrat, dar n-au putut nici să citească scrisoarea și nici s-o tâlcuiască împăratului. ⁹Din pricina aceasta împăratul Belșatar s-a înspăimântat foarte tare, fața i s-a îngălbenit, și mai marii lui au rămas încremeniți (Dan. 5:5-9).

⁸⁷ Adda-guppi, mama lui Nabonidus, [a fost] „un influent susținător al zeilor Sin, Nigal, Nugu și Sadarunna. Ea a murit în 547 î.Hr., la vârsta de 104 ani, și i s-a făcut o înmormântare oficială, decretându-se o perioadă de doliu național” (Merrill C. Tenney, *op.cit.*, vol. IV, p. 351). Felul în care a fost venerată dovedește faptul că influența ei asupra întregului imperiu a fost considerabilă.

⁸⁸ Merrill C. Tenney, *op.cit.*, vol. IV, p. 351.

În textul de față (5-9), naratorul scoate în evidență tulburarea peste măsură de mare a împăratului. Toate evenimentele narate până aici conțin un astfel de moment de tulburare. În capitolul 2, lui Nebucadnețar i s-a tulburat duhul și i-a pierit somnul în urma visului pe care l-a avut. Ca să pună capăt tulburării lui, împăratul i-a chemat pe toți înțelepții Babilonului, cerându-le să-i ghicească și să-i tâlcuiască visul și promițând în schimb „daruri și răsplătiri, și mare cinste” (2:6) celui care o va face. Dar niciunul dintre înțelepții Babilonului nu a putut ghici și tâlcui visul, afară de Daniel. În capitolul 3, Nebucadnețar este tulburat din nou, dar nu de un vis, ci de îndrăzneala lui Șadrac, Meșac și Abed-Nego de a nu asculta porunca lui, iar, mai pe urmă, s-a înspăimântat de-a binelea când, în cuptorul aprins, a văzut patru persoane, în timp ce el aruncase în foc doar trei și, pe deasupra, toate patru umblau nestingherite în mijlocul flăcărilor. La acest eveniment au participat toți mai-marii împărăției care fuseseră chemați la sfințirea chipului din valea Dura, iar faptul că toți aceștia asistau la această scenă amplifică tulburarea împăratului. În capitolul 4, duhul lui Nebucadnețar este tulburat din nou de un vis. I-a chemat iarăși pe înțelepții Babilonului, dar niciunul n-a putut să-i tâlcuiască visul. Cel care o face este tot Daniel. Dar spaima împăratului a atins, probabil, cote maxime, atunci când, douăsprezece luni mai târziu, ca răspuns la îngâmfaarea lui, „un glas s-a pogorât din cer și a zis: «Află împărate Nebucadnețar, că ți s-a luat împărăția»” (4:31). Frica lui provenea din faptul că, de data aceasta, nimic nu mai putea împiedica împlinirea sentinței glasului ceresc. În capitolul 5, scena se repetă. La vederea degetelor care scriau pe peretele sălii ospățului, „împăratul – în acest caz, Belșatar – a îngălbenit, și gândurile atât l-au tulburat, că i s-au desfăcut încheieturile soldurilor, și genunchii i s-au izbit unul de altul” (6). Iar atunci când el și-a dat seama că niciunul dintre înțelepții Babilonului nu este în stare să-i citească și să-i interpreteze scrisul de pe zid, „s-a înspăimântat foarte tare, fața i s-a îngălbenit, și mai marii lui au rămas încremeniți” (9).

De fapt, toate aceste înspăimântări au loc la o intervenție divină. Întrebarea care se ridică este, pe de o parte, de ce a ales oare Dumnezeu să intervină în felul acesta în viața unor împărați păgâni? Iar pe de altă parte, de ce, din cele peste șapte decenii de istorie, Daniel a decis să ne împărtășească tocmai aceste intervenții supranaturale ale lui Dumnezeu în viața împăraților celui mai puternic imperiu? Nu trebuie să uităm că, în lumina indicativelor de timp din carte, Daniel alcătuiește întregul scrierii sale din perspectiva domniei lui Cir (vezi 1:21; 6:28 și 10:1), deci după căderea Babilonului.⁸⁹ În istoria imediat următoare scrierii cărții, asistăm la toate frământările asociate cu repatrierea celor câteva zeci de mii de iudei care fuseseră robi în Babilon, la încercările lor disperate de rezidire a Templului și a zidurilor cetății, timp în care dușmanii lui Iuda și-au folosit toate influențele la curțile Imperiului Persan ca să împiedice lucrările din Ierusalim sau să-i

⁸⁹ Alcătuirea întregului cărții poate fi privită din perspectiva celui mai târziu indicativ de timp din carte – „anul al treilea al lui Cir” (10:1) –, iar lucrul acesta este susținut și de faptul că autorul subordonează cronologia teologiei, care rezultă din întregul contextului literar al cărții, și nu din ordinea cronologică a evenimentelor narate în carte.

discrediteze pe iudeii rămași în Imperiul Persan.⁹⁰ Ce mare lucru ar fi fost ca iudeii speriați și timorați din pricina amenințărilor dușmanilor, care nu de puține ori veneau prin decrete împărătești, să știe că Domnul, Dumnezeuul lor, poate vorbi acestor împărați și El este Acela care îi ridică și îi coboară, după planul Său! Ce mare lucru ar fi fost ca, în acele vremuri, poporul lui Dumnezeu să fi fost convins că „Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni” (4:17)! Dar înaintea poporului lui Dumnezeu stăteau vremuri chiar mai tulburi decât cele pe care le trăiau acum, în perioada imediat următoare repatrierii. Despre aceste vremuri avea să le vorbească Daniel în capitolele profetice ale cărții lui. Antioh Epifane al IV-lea urma să fie acel omolog îngâmfat al lui Belșatar care va opera nu în Babilon, deși stăpânirea lui se va extinde și asupra acestei cetăți, ci tocmai în Țara Sfântă. Cuptorul cu foc din capitolul 3 din *Daniel* avea să devină o realitate pentru sfinții lui Dumnezeu din întreaga țară. „Dar aceia din popor, care vor cunoaște pe Dumnezeuul lor – așa cum L-au cunoscut Șadrac, Meșac și Abed-Nego – vor face mari isprăvi” (Dan. 10:32), profetise Daniel. Și mulți dintre ei o vor face chiar cu prețul vieții lor.

Este lesne de înțeles în ce fel a intenționat Dumnezeu să-și ajute poporul prin scrierea lui Daniel. Cu citirea fiecărui capitol, trebuia să se sape în ei tot mai adânc același adevăr: „Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor” (4:17), stăpânirea Lui este veșnică, și împărăția Lui dăinuiește din neam în neam. „Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui: El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâniei Lui, nici să-I zică: «Ce faci?»” (4:35) Dar ei mai trebuiau să învețe ceva din cartea *Daniel*, că „El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (4:37), indiferent că era vorba de Nebucadnețar, de Belșatar, de Antioh IV, Epifane, sau chiar de cei din poporul Său.

5:10-12 Împărăteasa își aduce aminte de Daniel

Spaima lui Belșatar i-a cuprins și pe mai-marii lui, care au rămas și ei încremeniți la vederea degetelor care scriau pe zid. Încremenirea a lăsat loc strigătelor de teroare, care au ajuns la urechea împărătesei. Având în vedere faptul că, după cele spuse în versetul 3, din vasele Templului aduse în sala de ospăț „au băut (...) împăratul și mai marii lui, nevestele și fiitoarele lui” – ceea ce înseamnă că este posibil ca nevasta împăratului să fi fost și ea în sală –, în text ar putea fi vorba despre mama împăratului, despre nevasta lui Nabonidus, tatăl lui Belșatar. Edward Young susține că ar putea să fie vorba chiar și despre regina mamă, soția lui Nebucadnețar.⁹¹ Aceasta ar explica mai bine, pe de o parte, faptul că ea l-a

⁹⁰ Vezi cărțile *Ezra*, *Neemia* și *Estera*.

⁹¹ „Modul oficial în care ea se adresează lui Belșatar – «Să trăiești vecinic, împărate!» (10) – pare să implice de asemenea faptul că ea nu era soția împăratului. Josephus Flavius [*The Complete Works*, Antiq. X, xi, 2, Wm, Whiston (tr.), Kregel Publications, Grand Rapids, Ill., 1981, p.78] a sugerat că ar fi vorba despre bunica lui Belșatar, iar Origen, că ar fi vorba de regina mamă. Dacă

cunoscut pe Daniel, iar pe de altă parte modul în care ea l-a prezentat pe acesta împăratului, precum și certitudinea ei privind priceperea lui Daniel de a tâlcui ceea ce împăratul cerea:

¹⁰Împărăteasa, la auzul cuvintelor împăratului și mai marilor lui, a intrat în odaia ospățului, a luat cuvântul și a vorbit astfel: „Să trăiești vecinic, împărate! Să nu te tulbure gândurile tale, și să nu ți se îngălbenească fața! ¹¹În împărăția ta este un om, care are în el duhul dumnezeilor celor sfinți; și pe vremea tatălui tău, s-au găsit la el lumini, pricepere și o înțelepciune dumnezeiască. De aceea, împăratul Nebucadnețar, tatăl tău, da, tatăl tău, împărate, l-a pus mai mare peste vrăjitori, cititori în stele, Haldei, ghicitori, ¹²și anume, pentru că s-a găsit la el, la Daniel, numit de împărat Belșatar, un duh înalt, știință și pricepere, puțința să tâlcuiască visele, să lămurească întrebările grele, și să dezlege lucrurile încălcite. Să fie chemat dar Daniel, și el îți va da tâlcuirea” (Dan. 5:10-12).

Trebuie să ne imaginăm ce s-a întâmplat în mintea și în inima lui Belșatar, când a auzit despre Daniel, pe care îl cunoștea și știa că este iudeu – cel puțin așa rezultă din felul în care-l întâmpină împăratul pe Daniel (vezi 5:13) –, mai ales că el tocmai îl sfidase pe Dumnezeu lui Iuda, bând împreună cu mai-marii lui, cu nevestele și țiitoarele lui din vasele sfinte aduse de Nebucadnețar din Templul din Ierusalim. Domnul S-a mâniat nu numai pentru îngâmfarea lui Belșatar, ci și pentru că el interfera cu planurile Lui. Prin Ieremia, Domnul profețise lucruri clare despre aceste vase ale Templului: „N-ascuțați de cuvintele proorocilor voștri, cari vă proorocesc și zic: «Iată că uneltele Casei Domnului – este vorba despre vasele menționate în Daniel 1:2 – vor fi aduse în curând din Babilon!» Căci ei vă proorocesc minciuni (...) Căci așa vorbește Domnul oștirilor, Dumnezeu lui Israel, despre uneltele care au mai rămas în Casa Domnului, în casa împăratului lui Iuda, și în Ierusalim: «Ele vor fi duse în Babilon și vor rămâne acolo până în ziua când le

este într-adevăr vorba despre regina mamă, aceasta explică faptul că ea cunoștea evenimente din trecut, pe care Belșatar nu le cunoștea. Probabil – continuă Young – ea era soția lui Nebucadnețar. Poziția ocupată de regina mamă la curte este descrisă de Meissner, care afirmă că regina mamă ocupa cea mai înaltă funcție în casa regală, în mod special dacă ea știa cum să se implice în politică (...) Statutul reginei este subliniat în continuare prin faptul că ea a intrat în sala de banchet nechemată, din propria ei inițiativă” (Edward J. Young, *Daniel*, p. 122). Walvoord afirmă că „Belșatar este cel mai bine identificat ca fiind fiul lui Nabonidus, iar mama lui, a lui Belșatar, a fost fie fiica, fie soția lui Nebucadnețar”. Dar el menționează și poziția lui Keil, conform căreia există posibilitatea ca Belșatar să fi fost într-adevăr fiul lui Nebucadnețar. „Nabonidus putea să se fi căsătorit cu văduva lui Nebucadnețar, care avusese un fiu de la Nebucadnețar. Acesta a fost adoptat apoi de către Nabonidus, pentru a-și întări astfel dreptul la tron. Deoarece Nabonidus a urcat pe tron în 556 î.Hr., doar după șase ani de la moartea lui Nebucadnețar, iar Belșatar a fost, probabil, un adolescent atunci când a murit Nebucadnețar – dacă a fost destul de mare ca să poată fi coregent cu Nabonidus în 553 î.Hr. –, este posibil ca el să fi fost cu adevărat un fiu al lui Nebucadnețar și ca mama lui, după moartea lui Nebucadnețar, să se fi măritat cu Nabonidus. Dar toate acestea sunt simple speculații și este mai normal – afirmă Walvoord – să-l considerăm pe Belșatar fiul lui Nabonidus” (John F. Walvoord, *Daniel*, p. 116-118).

voi căuta Eu, zice Domnul, când le voi ridica iarăși și le voi aduce înapoi în locul acestor” (Ier. 27:16-22, s.n.).

Odată ce o astfel de prorocie a fost făcută, iar vremea împlinirii ei bătea la ușă,⁹² este evident că Belșatar se amesteca în mod direct și nepermis în planurile lui Dumnezeu.

5:13-17 Daniel înaintea împăratului

¹³Atunci Daniel a fost adus înaintea împăratului. Împăratul a luat cuvântul, și a zis lui Daniel: „Tu ești Daniel acela, unul din prinșii de război ai lui Iuda, pe cari i-a adus aici din Iuda, tatăl meu împăratul? ¹⁴Am aflat despre tine că ai în tine duhul dumnezeilor, și că la tine se găsesc lumini, pricepere, și o înțelepciune nemaipomenită. ¹⁵Au adus înaintea mea pe înțelepți și pe cititorii în stele, ca să citească scrierea aceasta și să mi-o tâlcuiască; dar n-au putut să tâlcuiască aceste cuvinte. ¹⁶Am aflat că tu poți să tâlcuiești și să dezlegi întrebări grele; acum, dacă vei putea să citești scrierea aceasta și să mi-o tâlcuiești, vei fi îmbrăcat cu purpură, vei purta un lăncșor de aur la gât, și vei avea locul al treilea în cârmuirea împărăției!” ¹⁷Daniel a răspuns îndată înaintea împăratului: „Ține-ți darurile, și dă altuia răsplătirile tale! Totuși voi citi împăratului scrierea, și i-o voi tâlcui” (Dan. 5:13-17, s.n.).

Faptul că Daniel nu se găsea printre mai-marii împăratului care benchetuiău în seara aceea dovedește fie că el nu se mai afla în mod activ în slujba împăratului – lucru susținut de oferta acestuia de a-i da locul al treilea în cârmuirea împărăției –, fie că Daniel nu venise înadins la acel eveniment, întocmai cum s-a întâmplat și cu ocazia sfințirii chipului din valea Dura. Nu trebuie să uităm că, la acea oră, Daniel avea mai mult de optzeci de ani. Totuși, atunci când Daniel ajunge înaintea lui Belșatar, acesta pare să-și aducă aminte de el, deoarece el știa mai multe despre Daniel decât tocmai îi spusese împărăteasa.

Modul în care i se adresează – „Tu ești Daniel acela, unul din prinșii de război ai lui Iuda, pe cari i-a adus aici din Iuda, tatăl meu împăratul?” (13, s.n.) – amplifică tensiunea, care, oricum, nu era mică la ora aceea. Belșatar poruncise să i se aducă vasele din Templul din Ierusalim. Iar acum, singurul care părea că poate să-l ajute era tocmai „unul dintre prinșii de război ai lui Iuda” (13). Într-o astfel de situație, simpla prezență a lui Daniel constituia o condamnare a faptelor împăratului, mai ales că acesta cunoștea poziția lui Daniel și a tovarășilor lui în materie de religie sau, cel puțin, ar fi trebuit s-o știe. Dincolo de originea lui Daniel, împăratul trebuie să se confrunte cu Dumnezeu lui Daniel, pe care-L sfidase cu bună știință și al Cărui duh era în Daniel. Dar împăratul era Belșatar, iar Daniel nu era decât un simplu slujbaş în împărăția lui. Totuși, Belșatar încearcă să-și repare greșeala,

⁹² Atunci când Domnul a împlinit ceea ce Daniel a vestit asupra lui Belșatar, lucrul acesta a fost, probabil, pentru Daniel însuși un semn privind apropierea mult așteptatei împliniri a profețiilor privind repatrierea lui Iuda.

încercând să-l îmbuneze pe Daniel prin darurile pe care i le promite, dacă-i va putea citi și traduce scrisul de pe perete: „Acum, dacă vei putea să citești scrierea aceasta și să mi-o tâlcuiști, vei fi îmbrăcat cu purpură, vei purta un lănțisor de aur la gât, și vei avea locul al treilea în cârmuirea împărăției” (16).

Apariția lui Daniel înaintea împăratului pare să reediteze ceea ce s-a întâmplat în capitolul 2 din carte, cu ocazia primului vis al lui Nebucadnețar. Dar răspunsul scurt și tăios⁹³ al lui Daniel – „Ține-ți darurile, și dă altuia răsplătirile tale! Totuși, voi citi împăratului scrierea, și i-o voi tâlcui” (17) – prevestește un cu totul alt deznodământ. În capitolul 2, ne aflăm în al doilea an al domniei lui Nebucadnețar. Iar istoria a dovedit că, așa cum i-a prevestit Dumnezeu prin visul său, Imperiul Babilonian a continuat să existe timp de mai bine de patruzeci de ani. De data aceasta însă, suntem la un pas înainte de moartea lui Belșatar și de destrămarea împărăției lui. Nu știm cât cunoștea Daniel despre ceea ce se întâmpla în jurul împăratului, probabil chiar mai mult decât împăratul însuși. După cum s-au desfășurat evenimentele, în timp ce împăratul se ospăta cu mai-marii lui, se puneau la punct ultimele detalii ale loviturii ce urma să cadă asupra împăratului și asupra împărăției lui. Să fi știut Daniel toate acestea? Pe de o parte, nu putem să răspundem cu certitudine la această întrebare, cu toate că din însăși scrierile sale rezultă că, în timpul domniei lui Belșatar, Dumnezeu îi dăduse lui Daniel o parte din vedeniile lui. Vedenia din capitolul 7, cu cele patru fiare, a fost primită de Daniel în primul an al domniei lui Belșatar, iar vedenia din capitolul 8, în al treilea an al domniei lui, ca și cum Dumnezeu l-ar fi pregătit pe Daniel pentru împlinirea a ceea ce tâlcuise cu privire la visul lui Nebucadnețar din capitolul 2 și care viza soarta Imperiului Babilonian. Pe de altă parte, este puțin probabil ca deznodământul să fi venit din senin, fără ca nimeni să nu fi știut ceva despre lucrul acesta. Este de neconceput ca o armată întreagă să bată la porțile Babilonului, iar împăratul să nu știe nimic. Mai degrabă, el și-a permis să benchetuiască cu mai-marii lui tocmai pentru că, deși cunoștea situația militară, era absolut convins că Babilonul era impenetrabil⁹⁴.

⁹³ Răspunsul tăios al lui Daniel „nu a venit din lipsa de respect a acestuia, nici din faptul că Daniel știa că toate onorurile împăratului aveau să dureze doar o clipă. Ceea ce spune Daniel este că el va da împăratului o interpretare imparțială, fără să încerce să obțină favorurile împăratului. El a promis atât că va citi, cât și că va tâlcui scrisul” (John F. Walvoord, *Daniel*, p. 125).

⁹⁴ „Armatele persane s-au ciocnit la Opis cu armatele babiloniene, în timp ce în oraș Nabonidus pare să fi înăbușit în sânge o revoltă populară. Sippar a căzut în mâinile armatei persane conduse de Ugbaru, guvernatorul din Gutium, care, a doua zi, a intrat în Babilon fără să se dea vreo luptă. Această intrare ușoară poate fi datorată (...) după cum afirmă Herodot, faptului că persanii au deviat apele Eufratului, făcând astfel inoperante canalele de apărare și permițând armatelor dușmane să intre în cetate în timpul nopții, prin albia uscată a Eufratului” (Merrill C. Tenney, *op.cit.*, vol. I, p. 446).

5:18-24 Vinovăția lui Belșatar

Daniel începe tâlcuirea scrisului printr-o scurtă informare despre viața și experiența lui Nebucadnețar. El face lucrul acesta tocmai fiindcă Belșatar a poruncit să i se aducă vasele din Casa Domnului de la Ierusalim pentru a-L sfida în mod deliberat pe Acela căruiua I se închinase Nebucadnețar la sfârșitul vieții lui. Tot ce se poate ca, în timpul ospățului, lucrul acesta să fi fost adus în discuție, iar gestul lui Belșatar să fi venit ca o reacție deliberată care condamna fățiș fapta lui Nebucadnețar. Aducerea în discuție a lui Nebucadnețar de către Daniel a fost o dojană directă la adresa lui Belșatar. Daniel i-a spus acestuia în mod indirect că Dumnezeu nu este împotriva bogăției și nici împotriva puterii și măririi, pe care inima lui Belșatar le râvnise. Cel puțin, nu lucrul acesta l-a condamnat Dumnezeu la Nebucadnețar:

¹⁸ „Împărate, Dumnezeul cel Prea Înalt dăduse tatălui tău Nebucadnețar: împărăție, mărime, slavă și strălucire; ¹⁹ și din pricina mărimei pe care i-o dăduse, toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile se temeau și tremurau înaintea lui. Căci împăratul omora pe cine voia, și lăsa cu viață pe cine voia; înălța pe cine voia, și cobora pe cine voia (Dan.5:18-19).

Dar Cel Preaînalt este împotriva celor îngâmfați, mai ales atunci când mândria aduce după sine înfruntarea și sfidarea Dumnezeului cerurilor:

²⁰ „Dar când i s-a îngâmfat inima și i s-a împietrit duhul până la mândrie, a fost aruncat de pe scaunul lui împărătesc și a fost despuat de slava lui; ²¹ a fost izgonit din mijlocul copiilor oamenilor, inima i s-a făcut ca a fiarelor, și a locuit la un loc cu măgarii sălbatici; i-au dat să mănânce iarbă ca la boi, și trupul i-a fost udat cu roua cerului, până când a recunoscut că Dumnezeul cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și că o dă cui vrea (Dan.5:20-21, s.n.).

Belșatar trebuia să audă că deasupra împăraților pământului domnește un alt Împărat, care poate *arunca* de pe scaunul împărătesc, poate *despuia de slavă* și poate *izgoni* pe orice împărat pământesc și că singurul mod rațional de a trăi în prezența Lui este recunoașterea faptului că El, „Dumnezeul cel Prea Înalt, stăpânește peste împărăția oamenilor și o dă cui vrea” (21). Dacă îngâmfarea lui Nebucadnețar n-a fost tolerată, de ce ar fi fost acceptată mândria lui Belșatar? Iar Nebucadnețar nici măcar nu se făcuse vinovat de faptele lui Belșatar. Primul n-a desacralizat cu bună știință și cu rea-voință vasele din Casa Domnului de la Ierusalim, ca semn al sfidării fățișe a Acestuia, pe când, în nebunia sa, Belșatar a poruncit să i se aducă „îndată vasele de aur, cari fuseseră luate din Templu, din casa lui Dumnezeu din Ierusalim, și au băut din ele împăratul și mai marii lui, nevestele și fiitoarele lui. Au băut vin și au lăudat pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă și de fer, de lemn și de piatră” (5:3-4). Nu este vorba doar de o simplă folosire a acestor vase, ci de o sfidare conștientă și deliberată a Aceluia din a cărui Casă ele au fost luate. Lucrul acesta l-au făcut închinând vasele respective dumnezeilor lor,

prin faptul că împăratul și invitații lui n-au băut doar din ele, ci, având în mâini vasele din Casa Domnului de la Ierusalim, au lăudat pe dumnezeii lor,⁹⁵ care, chipurile, se dovediseră a fi mai puternici decât Yahweh. Iar vinovăția lui Belșatar era cu atât mai mare, cu cât, deși cunoștea istoria lui Nebucadnețar, a sfidat-o totuși în mod deliberat.

Faptul că întregul eveniment s-ar putea să fi fost declanșat de readucerea în discuție a experienței lui Nebucadnețar este sugerat și de modul în care sunt relateate evenimentele în carte. Deși, din punct de vedere istoric, între capitolele 4 și 5 se interpune un interval de timp de aproximativ douăzeci și trei de ani, Daniel a ales să asocieze evenimentele în așa fel, încât laudarea Dumnezeului celui Preaînalt de către Nebucadnețar (vezi 4:37) să fie urmată imediat de sfidarea Acestuia de către Belșatar (vezi 5:1-4). Cel puțin, lucrul acesta pare să reiasă din felul în care îl întâmpină Daniel pe împărat:

²²Dar tu, Belșatar, fiul lui, nu ți-ai smerit inima, măcar că ai știut toate aceste lucruri.

²³Ci te-ai înălțat împotriva Domnului cerurilor; vasele din casa Lui au fost aduse înaintea ta, și ai băut vin cu ele, tu și mai marii tăi, nevestele și țiitoarele tale; ai lăudat pe dumnezeii de argint, de aur, de aramă, de fer, de lemn și de piatră, cari nici nu văd, nici n-aud, și nici nu pricep nimic, și n-ai slăvit pe Dumnezeul în mâna căruia este suflarea ta și toate căile tale! ²⁴De aceea a trimes El acest cap de mână, care a scris scrierea aceasta (Dan.5:22-24, s.n.).

Un Dumnezeu în mâna Căruia se află suflarea și toate căile omului trebuia slăvit, nu înfruntat, deoarece „El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (4:37), a afirmat Nebucadnețar în urma propriei lui experiențe. Scriul de pe zid și împlinirea lui a fost răspunsul acestui Dumnezeu, care tocmai cântărise atât suflarea, cât și căile lui Belșatar și hotărâse să le pună capăt.

5:25-28 Tâlcuirea scrisului

Discuțiile exegetice pe marginea a ceea ce a fost scris pe zid sunt interminabile. Întrebarea este cum putea să arate scrisul, încât niciunul dintre experții Babilonului nu l-a putut citi și tâlcui. Să fi fost sub forma unei ideograme, sub forma unei zicale care se cerea tâlcuită, să fi fost cuvintele așezate pe coloane, și nu pe linii?⁹⁶ Ca și

⁹⁵ Deși mărimea ospățului nu este ieșită din comun, situația în care el a fost dat este cu totul neobișnuită. Dacă scena poate fi reconstruită, Nabonidus plecase mai înainte din Babilon ca să lupte cu mezii și cu perșii și fusese deja capturat. Toate împrejurimile Babilonului și provinciile învecinate fuseseră deja cucerite. Doar Babilonul cu zidurile și fortificațiile lui masive a rămas intact. Este posibil ca ospățul să fi fost ordonat tocmai pentru ca împăratul și mai-marii lui să-și reafirme curajul și credința în zeii Babilonului. Magaziile Babilonului erau încă pline de hrană și vin, drept dovadă stau mesele îmbelșugate ale ospățului. Expresia „Belșatar (...) a băut vin înaintea lor” (a celor o mie de mai-mari ai Babilonului) indică faptul că împăratul se afla probabil pe o platformă mai înaltă decât toți ceilalți invitați și îi conducea pe aceștia în toastul închinat dumnezeilor lor (Walvoord, *Daniel*, p. 117).

⁹⁶ Vezi Walvoord, *op.cit.*, p. 127-128 și Edward Young, *op.cit.*, p. 125-127.

pe Belșatar, și pe noi ne interesează nu atât de mult cum era scrisul de pe zid, ci semnificația lui. Or, tocmai despre aceasta vorbește Daniel tâlcuind cele scrise în fața mai-marilor imperiului. Iar adevărul celor spuse de Daniel s-a dovedit prin împlinirea lor întocmai și de îndată. Așa că, în lumina acestei confirmări divine, putem să încercăm să înțelegem cum anume Se raportează Dumnezeu la Belșatar și, în general, la om.

²⁵Iată însă scrierea care a fost scrisă: „Numărat, numărat, cântărit, și împărțit!” ²⁶Și iată tâlcuirea acestor cuvinte: numărat, înseamnă că Dumnezeu ți-a numărat zilele domniei, și i-a pus capăt. ²⁷Cântărit, înseamnă că ai fost cântărit în cumpănă și ai fost găsit ușor! ²⁸Împărțit, înseamnă că împărăția ta va fi împărțită, și dată Mezilor și Perșilor!” (Dan. 5:25-28)

Goldingay⁹⁷ subliniază faptul că, dacă numărarea zilelor domniei lui Belșatar ar fi un concept asemănător cu acela pe care-l găsim în Psalmul 139:16 – „Când nu eram decât un plod fără chip, ochii Tăi mă vedeau; și în cartea Ta erau scrise toate zilele cari-mi erau rânduite, mai înainte de a fi fost vreuna din ele” –, atunci Belșatar ar fi fost o mașină, mai dinainte programată de către Dumnezeul cel Preaînalt și că el nu ar fi putut schimba cu nimic hotărârea de mai înainte a lui Dumnezeu. Dar confruntarea acestuia de către Daniel cu vinovăția lui îl dovedește pe Belșatar un agent moral responsabil de faptele lui. După cum, prin deciziile lui, Nebucadnețar însuși a hotărât, în ultimă instanță, atât pedepsirea sa, cât și sfârșitul pedepsei, tot așa sfârșitul zilelor lui Belșatar a fost, de fapt, hotărât de el însuși, prin nebunia îngâmfării inimii lui și prin decizia de a-L înfrunta cu bună știință pe Dumnezeul cel Preaînalt. Belșatar a fost pus în cumpăna lui Dumnezeu și a fost găsit ușor. Greutatea vieții lui Belșatar – socotită, probabil, pe planul moral și etic – ține de faptele și deciziile lui. Or, tot ce se adunase în talerul cântarului pare să fi fost pleavă. Tocmai de aceea, Domnul a hotărât s-o lase spulberată de vânt, întocmai ca în cazul chipului văzut de Nebucadnețar, care, lovit de piatra desprinsă din munte, s-a făcut ca pleava în arie și l-a luat vântul. De fapt, dimpreună cu Belșatar și cu mai-marii împărăției lui, Daniel trăia împlinirea visului lui Nebucadnețar din capitolul 2. După capul de aur – împărăția lui Nebucadnețar –, s-au ridicat alte două împărății mai neînsemnate, reprezentate de pieptul și brațele de argint, apoi de pântecul și coapsele de aramă. Picioarele, parte de fier, parte de lut, reprezentau împărăția lui Nabonidus și a lui Belșatar. Iar piatra desprinsă din munte fără ajutorul vreunei mâini – Cir și armatele medo-persane – lovea deja în porțile cetății Babilon, pregătind spulberarea întregului imperiu.

Dacă dorim să aflăm mai multe amănunte legate de judecata lui Dumnezeu, despre ce anume a numărat și a cântărit cu privire la Belșatar și la împărăția lui, putem citi profețiile care, la acea oră, fuseseră deja rostite cu privire la căderea Babilonului (vezi Is. 13-14, 45-47 și Ier. 50-51). În lungile capitole destinate prorociilor asupra Babilonului găsim lista completă a vinovăției acestuia, motiv pentru care Sfatul Ceres a hotărât spulberarea lui. „Gemeți! – a strigat Isaia peste veacuri către cei

⁹⁷ Vezi John E. Goldingay, *Daniel*, p. 116.

din Babilon care nici nu se ridicaseră încă pe harta lumii – căci ziua Domnului este aproape: ea vine ca o pustiire a Celui Atotputernic! De aceea toate mâinile slăbesc și orice inimă omenească se topește. Ei sunt năpădiți de spaimă; îi apucă chinurile și durerile; se zvârcolesc ca o femeie în durerile nașterii, se uită unii la alții încremeniți” (Is. 13:6-8). Citind aceste cuvinte, ne vine să întrebăm în care colț al sălii de ospăț a lui Belșatar a fost prezent profetul Isaia de a putut reda cu atâta fidelitate ceea ce s-a întâmplat în noaptea aceea? Isaia, profetul, nu a fost acolo, dar Duhul Domnului, care l-a insuflat, a fost prezent prin preștiința Sa. Oare nu tocmai cu această capacitate a Domnului de a prezice viitorul și de a face să se întâmple ceea ce a prevestit îi întâmpină Isaia pe toți zeii popoarelor din jur, dovedind astfel că Yahweh este singurul Dumnezeu adevărat? „Iată, ațâț împotriva lor pe Mezi – continuă Isaia –, cari nu se uită la argint, și nu poftesc aurul (...) Și astfel Babilonul, podoaba împăraților, falnica mândrie a Haldeilor, va fi ca Sodoma și Gomora, pe cari le-a nimicit Dumnezeu” (Is. 13:17-19).

Astfel de profeții se împletesc cu promisiunea repatrierii lui Iuda și cu aducerea înapoi în Ierusalim a vaselor care fuseseră luate de Nebucadnețar cu ocazia cuceririi lui Iuda și a dărâmării Ierusalimului și a Templului. Rugăciunea lui Daniel din capitolul 9 al cărții lui vorbește despre intensitatea așteptării acestor zile. Daniel însuși afirmă că, în așteptarea lor, el a studiat Scripturile pentru a vedea când și cum se vor împlini cele promise de Domnul prin profeții Lui. Iar acum, în fața lui Belșatar, Daniel este bucuros să vorbească despre sosirea acestui ceas. Dumnezeu însuși numărase și cântărise domnia lui Belșatar și existența marelui Imperiu Babilonian. Istoria era pe punctul de a întoarce ultima pagină din „cei șaptezeci de ani ai Babilonului”, despre care vorbise Domnul prin Ieremia.⁹⁸ În adâncul inimii lui, Daniel aștepta ca el și poporul său să cânte asupra Babilonului cântarea scrisă de Isaia cu sute de ani în urmă. Domnul așezase această cântare pe inima lui Isaia cu atâta timp în urmă și vorbise despre evenimente ce se întâmplau astăzi, sute de ani mai târziu, pentru ca Iuda să aibă timp s-o învețe. Vom reda mai jos întreaga cântare, marcând ideile ei cu note de subsol prin care să subliniem relevanța acestei cântări pentru situația din vremea lui Belșatar:

³Iar când îți va da Domnul odihnă după ostenele tale, și după aspra robie care a fost pusă peste tine [este vorba despre Robia Babiloniană], ⁴atunci vei cânta cântarea aceasta asupra împăratului Babilonului, și vei zice:

„Iată, asupritorul nu mai este, asuprirea a încetat, ⁵Domnul a frânt toiagul celor răi, nuiău stăpânitorilor. ⁶Cel ce, în urgia lui, lovea popoarele, cu lovituri fără răgaz, cel ce, în mânia lui, supunea neamurile, este prigonit fără cruțare.⁹⁹ ⁷Tot pământul se bucură acum de odihnă și pace; izbucnesc oamenii în cântece de veselie. ⁸Până și chiparoșii și cedrii din Liban se bucură de căderea ta și zic: „De când ai căzut tu, nu se

⁹⁸ Vezi Ier. 25:11-14 și 29:10.

⁹⁹ Atunci când Daniel a intrat înaintea lui Belșatar, tot ce mai rămăsese necucerit de către armatele medo-persane era cetatea Babilonului. Hărțuiala armatelor babiloniene dura deja de o bună vreme. După unii autori, la ora ospățului lui Belșatar, Nabonidus era deja luat prizonier de către dușman.

mai suie nimeni să ne taie!”¹⁰⁰ Locuința morților se mișcă până în adâncimile ei, ca să te primească la sosire, ea trezește înaintea ta umbrele, pe toți mai marii pământului, scoală de pe scaunele lor de domnie pe toți împărații neamurilor. ¹⁰Toți iau cuvântul ca să-ți spună: „Și tu ai ajuns fără putere ca noi, și tu ai ajuns ca noi!” ¹¹Strălucirea ta s-a coborât și ea în locuința morților, cu sunetul alăutelor tale; așternut de viermi vei avea, și viermii te vor acoperi. ¹²Cum ai căzut din cer, Luceafăr strălucitor, fiu al zorilor! Cum ai fost doborât la pământ, tu, biruitorul neamurilor! ¹³Tu ziceai în inima ta: „Mă voi sui în cer, îmi voi ridica scaunul de domnie mai presus de stelele lui Dumnezeu; voi ședea pe muntele adunării dumnezeilor, la capătul miază-noaptei; ¹⁴mă voi sui pe vârful norilor, voi fi ca Cel Prea Înalt.”¹⁰¹ ¹⁵Dar ai fost aruncat în locuința morților, în adâncimile mormântului! ¹⁶Cei ce te văd se uită țintă mirați la tine, te privesc cu luare aminte și zic: „Acesta este omul care făcea să se cutremure pământul, și zguduia împărățiile, ¹⁷care prefăcea lumea în pustie, nimicea cetățile și nu dădea drumul prinșilor săi de război?” ¹⁸Toți împărații neamurilor, da, toți, se odihnesc cu cinste, fiecare în mormântul lui. ¹⁹Dar tu ai fost aruncat departe de mormântul tău, ca o ramură disprețuită, ca o pradă luată de la niște oameni uciși cu lovituri de sabie,¹⁰² și aruncată pe pietrele unei gropi, ca un hoit călcat în picioare. ²⁰Tu nu ești unit cu ei în mormânt, căci ți-ai nimicit țara și ți-ai prăpădit poporul.¹⁰³ Nu se va mai vorbi niciodată de neamul celor răi. ²¹Pregătiți măcelărirea fiilor, din pricina nelegiuirii părinților lor! Ca să nu se mai scoale să cucerească pământul, și să umple lumea cu cetăți!” ²²„Eu mă voi ridica împotriva lor! – zice Domnul oștirilor – și voi șterge numele și urma

¹⁰⁰ Inscriptia de pe Cilindrul lui Cir precizează faptul că Cir a fost primit cu multă bucurie chiar de locuitorii Babilonului: „Când am intrat în Babilon (DIN.TIR^{kd}) ca prieten și (când) mi-am așezat scaunul guvernării mele în locul (cuvinit) domnitorului, în mijlocul jubilațiilor și al bucuriei, Marduk, marele Domn, (i-a făcut) pe locuitorii Babilonului (să mă iubească), iar eu m-am obligat să mă închin zilnic lui. Numeroasele mele trupe au umblat prin Babilon (DIN.TIR^{kd}) în pace, nu am îngăduit nimănui să terorizeze niciun loc din [țara Sumer] și Akkad. M-am străduit să păstrez pacea în Babilon (Ka.dingir.ra) și în toate (celelalte) cetăți sacre” (James B. Pritchard, *The Ancient Near East, An Anthology of Texts and Pictures*, vol. I, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1958, p. 206-208). Traducerea completă a inscripției de pe Cilindrul lui Cir poate fi găsită în Beniamin Fărăgău, *Nădejde în întuneric*, vol. I, p. 309-312.

¹⁰¹ Sumetirea lui Belșatar de a-L înfrunta pe Dumnezeul lui Iuda, bând din vasele de aur ale Templului din Ierusalim și lăudând cu ele în mână pe dumnezeii lui este o paralelă perfectă la imaginea zugrăvită de Isaia. Deși, după cum am văzut, această imagine se potrivește și lui Nebucadnețar, împlinirea ei întocmai se leagă de Belșatar.

¹⁰² Deși imaginea aceasta am aplicat-o și la lepădarea lui Nebucadnețar, în urma îngâmfării lui Belșatar, ea se potrivește mai bine acestuia decât lui Nebucadnețar, tocmai din pricina finalității ei. Iar în acea noapte a ospățului, aflat în prezența lui Belșatar, Daniel ar fi putut vorbi despre deznodământul vieții acestuia folosind profeția lui Isaia cuvânt cu cuvânt. În noaptea ospățului lui, Belșatar a fost lovit cu sabia și omorât, aruncat departe de mormântul lui și neîngropat cu onorurile cuvenite unui împărat.

¹⁰³ Se spune că nemulțumirea poporului a crescut enorm în vremea domniei lui Nabonidus și a lui Belșatar. Și, de fapt, acesta din urmă s-a făcut vinovat de dezastrul economic și social, deoarece el a fost pe scaunul de domnie în Babilon în majoritatea celor șaptesprezece ani. În zilele premergătoare căderii Babilonului, întors în Babilon, Nabonidus a trebuit să înăbușe în sânge o răscoală populară. Așa se explică faptul că Cir a fost primit ca un eliberator și ca un mântuitor de către întreaga cetate.

Babilonului, pe fiu și nepot”, zice Domnul.^{104 23} „Voi face din el un culcuș de arici și o mlaștină, și îl voi mătura cu mătura nimicirii”, zice Domnul oștirilor.²⁴ Domnul oștirilor a jurat, și a zis: „Da, ce am hotărât se va întâmpla, ce am pus la cale se va împlini” (Is. 14:3-24).

Tocmai această potrivire desăvârșită a profeției cu împlinirea ei ar fi trebuit să-i dea poporului lui Dumnezeu curajul încrederii în El. Odată ce istoria a ajuns la momentul hotărâtor al împlinirii acestor profeții, repatrierea era aproape. Dar, după cum Belșatar nu era un automat, dinainte programat de Domnul, Dumnezeu lui Israel, cu atât mai puțin putem vorbi despre Israel în acești termeni. După cum Belșatar a fost, de fapt, acela care a adus pedeapsa peste sine și peste împărăția sa, tot așa, Iuda se făcuse vinovat de cei șaptezeci de ani de robie care au trecut peste el. Tocmai din pricina responsabilității cu care Dumnezeu a încărcat omul, nici repatrierea nu urma să fie un lucru impus lui Iuda, peste voia lui. În ce-L privea pe Domnul, El a putut spune prin Ieremia despre Sine: „Căci Eu știu gândurile pe care le am cu privire la voi, zice Domnul, gânduri de pace și nu de nenorocire, ca să vă dau un viitor și o nădejde” (Ier. 29:11). Dar Dumnezeu nu avea să-i impună lui Iuda împlinirea gândurilor Lui de pace. El aștepta ca Iuda să-L cheme, să-L roage, să-L caute: „Voi Mă veți chema, și veți pleca; Mă veți ruga, și vă voi asculta. Mă veți căuta, și Mă veți găsi, dacă Mă veți căuta cu toată inima” (Ier. 29:12-13). Iar Domnul de-abia aștepta ca să-i asculte și să Se lase găsit de ei: „Mă voi lăsa să fiu găsit de voi, zice Domnul, și voi aduce înapoi pe prinșii voștri de război; vă voi strânge din toate neamurile și din toate locurile în cari v-am izgonit, zice Domnul, și vă voi aduce înapoi” (Ier. 29:14).

5:29-31 Răsplătirea lui Daniel și pedepsirea lui Belșatar

²⁹Îndată, Belșatar a dat poruncă, și au îmbrăcat pe Daniel cu purpură, i-au pus un lânțșor de aur la gât, și au dat de știre că va avea locul al treilea în cârmuirea împărăției.³⁰ Dar chiar în noaptea aceea, Belșatar, împăratul Haldeilor, a fost omorât.³¹ Și a pus mâna pe împărăție Dariu, Medul, care era în vârstă de șasezeci și doi de ani (Dan. 5:29-31).

¹⁰⁴ Aceasta este puterea care se află în spatele pietrei care a lovit picioarele de fier și de lut ale chipului văzut de Nebucadnețar, picioare ce reprezentau împărăția lui Nabonidus și a lui Belșatar, putere ce nu ține de o mână omenească, pentru că este însăși mâna lui Dumnezeu. În *Ieremia*, Domnul profețise astfel căderea Babilonului: „Dar când se vor împlini acești șaptezeci de ani, voi pedepsi pe împăratul Babilonului – pedeapsa trebuia să lovească direct în împăratul Babilonului, ceea ce s-a și întâmplat –, și pe neamul acela, zice Domnul, pentru nelegiuirile lor, și o voi prefăce în niște dărâmături vecinice. Voi aduce peste țara aceea toate lucrurile pe cari le-am vestit în cartea aceasta, tot ce a prorocit Ieremia despre toate neamurile. Căci neamuri puternice și împărați mari le vor supune și pe ele, și le voi răsplăti după faptele și lucrarea mâinilor lor” (Ier. 25:12-14). Ultima dintre aceste fapte pe care le pedepsea Dumnezeu era tocmai desacralizarea vaselor din Casa Domnului din Ierusalim și, prin aceasta, sfidarea Domnului însuși. Iar pentru aceasta, împăratul Babilonului urma să fie pedepsit.

„Ține-ți darurile și dă altcuiva răsplătirile tale!” (Dan. 5:17) – i-a spus Daniel lui Belșatar încă înainte să-i fi tâlcuit visul. Faptul că, plin de siguranță, Daniel a continuat – „Totuși voi citi împăratului scrierea și i-o voi tâlcui” (17) – ne face să credem că Daniel citise scrisul de pe zid în timp ce îi vorbea împăratul, și el știa deja tâlcuirea lui. El era conștient deci că răsplătirile împăratului nu aveau nicio valoare. Locul trei în împărăție pe care i-l oferea împăratul avea să fie o glumă, deoarece împărăția însăși urma să cadă în doar câteva ceasuri împreună cu aceia care ocupau primele două locuri de autoritate. De fapt, strict vorbind, după decretul dat de Belșatar și în urma morții acestuia, în noaptea aceea Daniel a ajuns pe locul întâi în împărăție. Dar la ce i-a folosit, atunci când Dariu, Medul, a pus mâna pe împărăția lui Belșatar? Iar Daniel știa mai dinainte acest lucru, căci Domnul însuși i-l descoperise.

Concluzii: Domnul îl smerește pe cel ce umblă cu mândrie

Fiind în armonie cu învățătura întregii Scripturi, Petru afirmă că „Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar celor smeriți le dă har” (1 Petru 5:7). Însă întrebarea care se ridică în fața istoriei lui Belșatar este de ce anume Nebucadnețar a primit har, iar Belșatar nu? „Chiar în noaptea aceea – spune textul –, Belșatar, împăratul Haldeilor, a fost omorât” (Dan. 5:30). Dumnezeu a numărat, a cântărit și a și împărțit, fără să mai acorde cele „șapte vremuri” pentru pocăința acestuia, așa cum o făcuse cu Nebucadnețar. Oare de ce?

„Un om care se împotrivesc tuturor muștrărilor – spune Solomon – va fi zdrobit deodată și fără leac” (Prov. 29:1). Or, tocmai de lucrul acesta s-a făcut vinovat Belșatar. În comparație cu acesta, Nebucadnețar făcea primii pași în întâlnirea cu Domnul, Dumnezeu cel viu. El a făcut cunoștință cu Domnul prin Daniel și tovarășii lui, prin mărturia vieții acestora, prin visele pe care le-a avut și prin minunile pe care le-a văzut. Domnul nu S-a mâniat pe Nebucadnețar atunci când acesta a împins manșa până la capăt – încălzind, de pildă, cuptorul de șapte ori mai mult decât de obicei –, punându-L astfel pe Dumnezeu la încercare. Dimpotrivă, El a coborât în mijlocul cuptorului aprins, învederându-Se astfel înaintea împăratului și a mai-marilor lui. Dar atunci când Nebucadnețar n-a pășit pe urmele propriilor lui declarații, Domnul l-a izgonit din mijlocul oamenilor, i-a luat împărăția, i-a lăsat trupul în iarbă ca să fie udat de roua cerului și l-a lăsat ca să mănânce iarbă împreună cu fiarele câmpului. Dar nu l-a omorât, ci i-a îngăduit o vreme de pocăință. Iar după ce Nebucadnețar s-a pocăit – „După trecerea vremii sorocite, eu, Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit iarăși mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui stăpânire este vecinică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam. Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâniei Lui, nici să-I zică: «Ce faci?»” (Dan. 4:34-35) –, Domnul i-a dat înapoi împărăția și strălucirea de mai înainte.

Vinovăția lui Belșatar consta în faptul că el nu a învățat din experiența predecesorului său, ci a sfidat-o. Este important de reținut faptul că Daniel recapitulează înaintea lui Belșatar toată această bogăție de mărturie la care Belșatar ar fi trebuit să ia seama și pe care Dumnezeu nu a fost dispus să o reediteze pentru el:

¹⁸Împărate, Dumnezeul cel Prea Înalt dăduse tatălui tău Nebucadnețar: împărăție, mărimă, slavă și strălucire; ¹⁹și din pricina mărimii pe care i-o dăduse, toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile se temeau și tremurau înaintea lui. Căci împăratul omora pe cine voia, și lăsa cu viață pe cine voia; înălța pe cine voia, și cobora pe cine voia. ²⁰Dar când i s-a îngâmfat inima și i s-a împietrit duhul până la mândrie, a fost aruncat de pe scaunul lui împărătesc și a fost despuiat de slava lui; ²¹a fost izgonit din mijlocul copiilor oamenilor, inima i s-a făcut ca a fiarelor, și a locuit la un loc cu măgarii sălbatici; i-au dat să mănânce iarbă ca la boi, și trupul i-a fost udat cu roua cerului, până când a recunoscut că Dumnezeul cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și că o dă cui vrea. ²²Dar tu, Belșatar, fiul lui, nu ți-ai smerit inima, măcar că ai știut toate aceste lucruri. ²³Ci te-ai înălțat împotriva Domnului cerurilor; vasele din casa Lui au fost aduse înaintea ta, și ai băut vin cu ele, tu și mai marii tăi, nevestele și fiitoarele tale; ai lăudat pe dumnezeii de argint, de aur, de aramă, de fier, de lemn și de piatră, cari nici nu văd, nici n-aud, și nici nu pricep nimic, și n-ai slăvit pe Dumnezeul în mâna căruia sunt suflarea ta și toate căile tale! ²⁴De aceea a trimis El acest cap de mână, care a scris scrierea aceasta. ²⁵Iată însă scrierea care a fost scrisă: „Numărat, numărat, cântărit, și împărțit!” ²⁶Și iată tâlcuirea acestor cuvinte: numărat, înseamnă că Dumnezeu ți-a numărat zilele domniei, și i-a pus capăt. ²⁷Cântărit, înseamnă că ai fost cântărit în cumpănă și ai fost găsit ușor! ²⁸Împărțit, înseamnă că împărăția ta va fi împărțită, și dată Mezilor și Perșilor! (Dan. 5:18-28).

Domnul face risipă de bunătate și de credincioșie cu fiecare dintre noi, așteptând să ne vină mintea la cap, să ne smerim înaintea Lui, proslăvindu-L ca Dumnezeu și recunoscând că „El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (4:37). Dar, atenție, niciunul dintre noi nu trăim într-un vacuum spiritual. Cine știe câți oameni în jurul nostru au lăsat în urma lor experiența lor cu Dumnezeu, la care ar fi trebuit să luăm seama și din care ar fi trebuit să învățăm! Oare atunci când glasul din Ceruri va veni să ne confrunte, ni se vor acorda cele „șapte vremuri” de pocăință, ca lui Nebucadnețar, sau vom fi numărați, cântăriți și împărțiți, ca Belșatar, fiindcă, nesmerindu-ne inima, măcar că am știut toate aceste lucruri, am fost găsiți ușori?

³Crezi tu, omule – ne întreabă Pavel – (...) că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu?

⁴Sau disprețuiești tu bogățiile bunătății, îngăduinței și îndelungii lui răbdări? Nu vezi tu că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință? ⁵Dar, cu împietrirea inimii tale, care nu vrea să se pocăiască, îți aduni o comoară de mânie pentru ziua mâniei și a arătării dreptei judecăți a lui Dumnezeu, ⁶care va răsplăti fiecăruia după faptele lui. ⁷Și anume, va da viața vecinică celor ce, prin stăruința în bine, caută slava, cinstea și nemurirea; ⁸și va da mânie și urgie celor ce, din duh de gâlceavă, se împotrivesc adevărului și ascultă de nelegiuire (Rom. 2:3-8).